

D ů v o d y:

Dovolací rekurs je na omylu, míně, že tu platí jen ustanovení exekučního řádu. Naopak platí tu také předpisy knihovního zákona, zákona to přísně formálního (§ 88 druhý odstavec ex. ř.). Také je na omylu dovolací rekurs, uváděje, že případná formální vada mohla býti podle § 84 c. ř. s. a § 78 ex. ř. opravena. Tomu brání předpis § 95 kn. zák. Jak již řečeno, jest knihovní zákon zákonem přísně formálním. Nařizuje v § 85 druhý odstavec, že v žádosti musí býti přesně udáno, co má býti v knize pozemkové zapsáno, a v § 96 uvádí, že nesmí býti povoleno nic více a nic jiného, než strana žádala; musí zejména býti udáno, zda se žádá vklad či záznam (§ 8 čís. 1 a 2 kn. zák.). Knihovní soudce není oprávněn, by návrh doplňoval nebo teprve výkladem návrhu se dohadoval, co má býti v knize zapsáno, i kdyby byl výklad sebe více nasnadě. Platí to pro tento případ tím spíše, že exekuční titul (rozsudek) byl vzat v odpor (ovšem jen vymáhající stranou) a to odvoláním i dovoláním, a že dovolání dosud není vyřízeno. Nebylo by lze odvolávaní se na § 87 ex. ř., který ovšem nemluví o knihovním vkladu, ale jen proto, že se vztahuje na nemovitosti jak v knihách zapsané (§§ 88—89) tak v knihách nezapsané (§ 90 a další ex. ř.). Pro onen případ platí jen § 88 ex. ř., který již vklad výslovně jmenuje.

Čís. 12204.

Most, jež zřídil soukromník se svolením příslušného správního úřadu svým nákladem na veřejném statku s úmyslem, že tam nemá zůstatí na vždy, není příslušenstvím veřejného statku, nýbrž předmětem samostatným. Ten, kdo zřídil most z vlastního materiálu, stal se i vlastníkem mostu. K převodu vlastnického práva k mostu se vyžaduje také, by liština mající náležitosti §§ 432 a 433 obč. zák. byla uložena u soudu.

Žaloba záporní jest přípustná i z domnělého vlastnictví k ochraně bezelstného a pořádného držení.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1932, R II 472/32.)

Přes říčku L. v J. ve Slezsku jest dřevěný most vystavěný roku 1878. Řečiště jest veřejným statkem, i cesty k mostu s obou stran jsou veřejným statkem. Žalobce, tvrdě, že most jest jeho vlastnictvím, domáhal se na žalovaných, by bylo uznáno právem, že žalovaným nepřisluší právo jezdit po mostě a že žalovaní jsou povinni upustiti v budoucnu od jízdy po mostě. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, nevzav za prokázáno, že most jest ve vlastnictví žalobcově. **O d v o l a c í s o u d** zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by, vyčkaje pravomoci, dále jednal a znovu rozhodl. **D ů v o d y:** Odvolatelka označila svou žalobu jako negatorní. Podle § 523 obč. zák. musí tudíž žalobkyně dokázati své vlastnictví k věci a osobování si práv žalovanými. Dovolací soud připustil a provedl důkaz ověřenou kupní smlouvou ze dne 11. června 1929 a zjistil na jejím podkladě, že dnešní žalující strana nabyla mostu touto smlouvou. Tím není vzhledem k všeobec-

němu popření soukromého vlastnictví žalobců ještě dokázáno vše. Žalující strana musí dokázati i vlastnické právo svého předchůdce. Ze zjištění místním ohledáním vyplývá, že most jest nad veřejným statkem a příjezdy k němu s obou stran jsou rovněž veřejným statkem, že tedy tvoří součást veřejné komunikace. Při místním ohledání nebylo popsáno postavení mostu, ale z povolujícího rozhodnutí ze dne 21. května 1878 vyplývá, že oba pilíře jsou na cizím pozemku, nikoli na pozemku předchůdce dnešní žalující strany, že nejde o několik snad položených trámů, nýbrž o řádně na pilotách postavený most s vyštěrkovanými příjezdovými rampami a se štěrkovanou drahou. Zde naskytla se otázka, může-li býti most i přes takové spojení s půdou ve vlastnictví soukromém a může-li býti chráněno jeho soukromé vlastnictví žalobou negatorní. Literatura (Randa, Právo vlastnické str. 12 a 13, vydání 5., opravené) i judikatura uznává v celku možnost soukromého vlastnictví k mostu odchýlného od vlastníka sousedních silničních částí s tímto mostem spojených (rozhodnutí Geller Zent. Blatt 1905 str. 894, Sbírka nejv. soudu čís. 475 a 6325). Také § 4 slezského zákona ze dne 13. července 1898 čís. 33 říká, že mosty jsou pravidelně součástí silnice, v níž leží, výjimečně mohou býti považovány za objekty samostatné. Opačné rozhodnutí jest Gl. U. čís. 12334. Užívání k účelům obecným řídí se pak podle smlouvy mezi veřejnou správou a vlastníkem mostu. Otázka způsobu nabytí není mimo rozhodnutí čís. 475 řešena. Soud uznává vzhledem k uvedenému stanovisku literatury a judikatury možnost soukromého vlastnictví k mostu a zkoumá proto i nabytí vlastnictví k mostu předchůdcem žalobců Jindřichem F-em. V tom směru nezhodnotil správně soud první stolice důkaz výměrem okresního úřadu v Těšíně ze dne 21. května 1878, z něhož vyplývá, že povolení ke stavbě mostu bylo dáno Mořici F-ovi soukromě; svědek Emanuel F. dále potvrdil, že skutečně most postavili pro vlastní potřebu očividně vlastním nákladem a vlastním materiálem, a potvrdil starosta S., že jej udržoval Jindřich F. Že nebylo pomýšleno na to, by vlastnické právo tehdejších stavebníků zaniklo, ať již v důsledku zásady, že stavba patří k pozemku, nebo že se stala příslušenstvím veřejné komunikace, patrně z toho, že okresní úřad učinil výhradu pro určitý okruh osob a zajistil jim právo jízdy a i z toho, že podle Emanuela F-a byla na mostě tabulka s nápisem »Soukromý most«. Podle shora uvedeného běže odvolací soud za prokázáno vlastnické právo předchůdce žalobců k mostu a na základě cit. smlouvy ze dne 11. června 1929 i vlastnické právo žalobců; actio negatoria jest přípustná. Ovšem jest pak možné, že účinek původní úmluvy mezi veřejnou správou a vlastníkem i jeho vlastnictví zruší nebo obmezí se faktickým užíváním a vydržením práva používání mostu buď ve prospěch obecné (veřejné) komunikace nebo ve prospěch jednotlivého majitele usedlostí, jak to namítají žalovaní. Ježto se s těmito otázkami soud první stolice vůbec nezabýval, zůstalo řízení kusé a byl rozsudek podle § 496 čís. 2 a 3 c. ř. s. zrušen.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Nelze schváliti názor rekursu, že prý most nemůže býti ve vlastnictví žalobkyně a že nebyl ve vlastnictví jejích předchůdců, protože prý byl

zřízen v úmyslu, by na svém místě trvale zůstal, a protože prý přešel do veřejného statku, po případě do majetku oněch osob, do jichž pozemků byly vpuštěny pilíře. Místním ohledáním jest zjištěno, že příjezdy k mostu jsou ve veřejném statku a že i řečiště, nad nímž jest most, jest veřejným majetkem. Tvrzení, že pilíře byly vpuštěny do pozemků třetích osob, soukromých, neodpovídá tomuto zjištění. Okresní úřad politický v Těšíně jako oprávněný správce veřejného statku, na němž jest most vybudován, dal Mořici F-ovi k postavení mostu souhlas výnosem ze dne 21. srpna 1878 a uvědomil o tom i městskou radu v J. Most ten jest považovati za dočasnou stavbu, zřízenou na veřejném pozemku s úmyslem, že tam nemá zůstatí navždy. To plyne jednak z toho, že jest to most dřevěný, jednak z obsahu výnosu, jenž v odstavcích 1 až 6 zevrubně vyznačuje rozměry a způsob provedení a v odstavci 8 vyhražuje určitým oprávněným, vlastníkům pozemků na levém břehu řeky bezplatné spoluožívání mostu. Neplatí tedy o něm zásada »inaedificatio cedit solo« vyslovená v §§ 297, 418 obč. zák., nýbrž jest předmětem samostatným. Až do vydání třetí dílčí novely ke všeobecnému občanskému zákonu posuzovalo se nabytí vlastnictví k takovým superaedifikátům obdobně podle zásad o nabývání věcí movitých. An tedy Mořic F. se souhlasem politického úřadu svým nákladem most postavil, stal se jako vlastník materiálu i vlastníkem mostu, z tohoto materiálu zbudovaného (srov. také Randa, Vlastnictví z r. 1917 str. 270). Nejvyšší soud schvaluje právní názor odvolacího soudu o vlastnickém právu předchůdce žalující firmy Mořice F-a a odkazuje v tom směru k jeho správnému odůvodnění. Ohledně vlastnického práva žalující firmy nelze však souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že jest prokázáno již smlouvou z 11. června 1929. V odst. II. této smlouvy jest ovšem uvedeno, že Mořic F. prodává nynější žalobkyni též »most přes řeku L.«, což jest nesporně most, o který běží. To však o sobě nestačilo ku převodu vlastnického práva, neboť podle §§ 434—435 obč. zák. v doslovu třetí dílčí novely se ještě také vyžaduje, aby listina mající náležitosti §§ 432 a 433 obč. zák. byla uložena u soudu. Že tyto náležitosti byly splněny, nebylo prokázáno, ba ani tvrzeno. Vlastnické právo žalobkyně není tedy náležitě prokázáno. Leč to v souzeném případě nevádí, neboť žalobkyně, i když nepodala přesný důkaz svého vlastnictví, dokázala přece touto listinou platný právní důvod a pravý způsob, kterým nabyla držby mostu. K ochraně bezelstného a pořádného držení připouští nauka i praxe podle obdoby § 372 obč. zák. žalobu zápůrčí z domnělého vlastnictví (actio Publiciana negatoria). Žalobkyni jest pokládati za vlastníci proti každému držiteli, který nemůže udati žádný platný titul držby mostu aneb udá jen titul slabší. Žalovani bránili se námitkou vydržení práva jízdy po mostě a jest proto nutné tvrzení jejich přezkoumati. Odvolací soud právem považuje řízení za kusé, ježto nebyly provedeny důkazy potřebné k rozhodnutí o této námitce.

Čís. 12205.

Nelze povolití exekuci na užívací právo povinného ve smyslu § 504 obč. zák.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1932, R I 1043/32.)